ANUL VI. IANUARIE-~~FEBRUARIE~~ Decembre 1897. No. 1.

BULETINUL
SOCIETĂȚII DE SCIINȚE
DIN
BUCURESCI — ROMÂNIA
CHEIUL DÂMBOVIȚEĬ, 10.

BULLETIN DE LA SOCIÉTÉ DES SCIENCES
de BUCAREST — ROUMANIE.
QUAI DE LA DAMBOVITZA 10.

APARE SUB DIRECȚIUNEA SECRETARULUĬ GENERAL ȘI AL COMITETULUĬ DE REDACȚIE

EL CUPRINDE: PROCESELE-VERBALE ALE ȘEDINȚELOR SOCIETĂȚIĬ ȘI MEMORIILE PRESENTATE, CONFERINȚELE FĂCUTE ÎN SÎNUL SOCIETĂȚIĬ, PRECUM ȘI DĂRĬ DE SÉMĂ RELATIVE LA LUCRĂRILE NOĬ FĂCUTE ÎN STRĂINĂTATE; VA CONȚINE DE ASEMENEA BIOGRAFIA ÓMENILOR ILUȘTRI ȘI LUCRĂRILE FĂCUTE DE ROMÂNĬ ÎN STRĂINĂTATE SAŬ PUBLICATE ÎN STRĂINĂTATE DESPRE ROMÂNIA.

PREȚUL ABONAMENTULUI ANUAL: 25 LEI IN ȚARĂ ȘI STRĂINĂTATE.

Prix de l'abonnement annuel: 25 Fr. pour le pays et pour l'étranger.

BUCURESCI
INSTITUTUL DE ARTE GRAFICE CAROL GÖBL
Furnisor al Curțiĭ Regale
16, STRADA DOAMNEI, 16
1897

Scurtă dare de sémă, asupra excursiunii din basinul Dîmboviciórei

DE

D-l ION SIMIONESCU

Lucrare presentată redacţiunei la 24 Octombrie curent.

Mulţumită ajutoruluĭ, ce mi s'a dat din partea Academieĭ Române, am fost pus în posibilitate, să continuŭ studiul geologic asupra basenuluĭ Dîmboviciórei.

Regiunea cutrierată e mărginită : la nord de graniţa ţăriĭ către Transilvania, la est de masivul cristalin al Leoteĭ, la vest de acel al Alpilor Transilvanieĭ, iar la sud de apa Dragoslavelor.

In rîndurile ce vor urma, mĕ voiŭ încerca să daŭ sémă de observările, ce le-am făcut maĭ mult pe teren, reservându-mĭ a reveni cât de curînd asupra amănunţimilor şi resultatuluĭ lucrărilor de laboratoriŭ.

a). **Morphologia terenuluĭ.** Lăsând de oparte porţiunea din teren, ce se ̧ntinde în spre sud de apa Ghimbavuluĭ, restul ar putea fi asemĕnat cu un triunghiŭ, a căreĭ basă e în spre NE, iar vîrful în Rucăr. Linia, ce ar uni mijlocul baseĭ cu vîrful, ar fi o axă de depresiune, ce-şĭ găsesce prel lungirea în Transilvania între Rosenau şi Wolkendorf. Profilul schematic aacesteĭ din urmă regiunĭ, dat de Büsder (Sitzungsberichte der Wiener Akademie Bd. VI p. 608), s'ar putea aplica cu óre-carĭ modificărĭ pînă la Rucăr. Laturile triunghiulare sunt mărginite de şirurĭ cristaline cu formele lor caracteristice, ce rare-orĭ aŭ înălţimĭ maĭ micĭ de 1.500$^{m.}$ Apoĭ urméză o zonă de munţĭ calcaroşĭ cu înălţimĭ din ce în ceĭ maĭ micĭ cu cât se apropie de Rucăr. Mijlocul triunghiuluĭ,—regiunea de depresiune—e formată din un platoŭ calcar în spre nord-est şi de scufundăturile, în carĭ se găsesce Rucărul şi Podul Dîmboviţeĭ, despărţite între ele prin o crésta calcarósă (Possada).

Acţiunea factorilor exteriorĭ asupra rocelor uşor atacabile, se póte urmări în tóte fasele eĭ. Aşa, acţiunea de erosiune a puhóielor asupra gresuluĭ conglomeratic a dat nascere stâlpilor înalţĭ din Valea cu ţépă, pe când curgerea apeĭ pe locurile cu înclinare mare aŭ format blocurile rotunjite la suprafaţă, ce caracteriséză împrejurimele Rucăruluĭ. Acţiunea apeĭ e maĭ evidentă în regiunea formată din calcar. Fenomenele resultate sunt aicĭ mult maĭ variate. Pe vîrfurile góle ale munţilor nu rare-orĭ se observă rîglîiturĭ datorite curgeriĭ continuĭ a apeĭ (Karren). De-a-lungul cursuluĭ Dîmboviciórei se pot vedea năruiturĭ orizontale (Höhlungen) orĭ verticale Tafoni). Doline se găsesc pretutindenĭ; o bună parte din împrejurimile Pietreĭ Strunţilor aduc aminte unele locurĭ din Istria.

Fenomenele hydrologice sunt caracteristice tuturor regiunilor calcaróse.

In primul loc tóte apele, ce trec prin calcar, curg prin nisce strîmtorĭ, cu pereţiĭ înalţĭ şi drepţĭ, cu fundul aprópe tot aşa de larg ca şi marginea de sus. Dìmboviciòra curge prin o asemenea strîmtóre (Cañon) aprópe de la obîrşia eĭ şi pînă unde se varsă în Dîmboviţa.

Maĭ tótă apa, ce cade la suprafaţa terenuluĭ, intră în pămînt prin numerósele crăpăturĭ, ce presintă calcarul. De aicĭ pîraĭele, ce curg la suprafaţă, se întîlnesc numaĭ acolo, unde calcarul e acoperit de păturĭ maĭ mult orĭ maĭ puţin impermeabile (Valea Bîzneĭ, Isvorul, etc). Cele alte pîraĭe sunt sub pămîntene şi se varsă în apele maĭ marĭ numaĭ atuncĭ, când o vale adîncă le taĭe drumul.

Fenomene de aceste se observă iarăşĭ în decursul Dîmboviciórei. Apa pîrîuluĭ Rudăriţa, după ce a curs puţin la suprafaţă, dispare aprópe în totalitate sub muntele Căpăţîna, spre a apărea ceva maĭ în sus de valea Urdeĭ, în mult maĭ mare cantitate.

De apele subpămîntene depinde presenţa pescerilor. Pescera de la Dîmboviciòra e una din cele maĭ frumóse pescerĭ din ţară. In ea sub o crustă subţire de calcar am găsit numeróse oase de *Ursus spelaeus* Afară de acéstă pesceră se maĭ găsesc încă şi altele. Aşa pe partea vestică a Pietreĭ Craiuluĭ, apoĭ Peştera Pleasceĭ lîngă Rucăr, acea a Ghimbavuluĭ, etc.

b). Stratigrafia. Cele maĭ vechĭ rocĭ întîlnite—exceptând şisturile cristaline — sunt nisce calcarurĭ roşiĭ cu *amoniţĭ*, cărora le sunt superpuşĭ calcarurĭ cu *crinoidĭ*, apoĭ calcarurĭ tarĭ cu lamelebranchiate (*Pecten*) şi altele gălbiĭ cu cremene. Intre fosilele culese, maĭ cu sémă din cele de la basă, am recunoscut:

Phylloceras tortisulcatum
Perisphinctes asemenea cu P. subtilis
Aptychus
Belemnites sp.
Terebratula
Rhynconella cu cóste difurcate ca la *Rh. defluxoides* din Callovianul Carpaţilor nordicĭ.

Phylloceras tortisulcatum, dacă nu caracteriséză un teren, ne spune cu siguranţă că aceste calcarurĭ sunt maĭ vechĭ de cât cele din Stramberg, de óre-ce acéstă specie a fost găsită începênd de la păturile de Klaus pînă în Tithon inferior.

Timpul neprielnic m'a împedicat să mě conving de presenţa Doggăruluĭ în partea vestică a Pietreĭ Craiuluĭ aşa cum e indicat pe harta nouă a Ungarieĭ.

Totuşĭ faptul, că d-l Prof. Toula a găsit *Posidonomya alpina* (1) în nisce calcarurĭ gălbuĭ ce mi s'aŭ părut identice cu cele din Valea Lupuluĭ, nu ar esclude presenţa păturilor jurassice mijlociĭ.

(1) Neues Iahrbuch der Geologie, Miner. und Paleont. 1897.

Intinderea cea maĭ mare o are un calcar alb gălbuiŭ prin alte locurĭ cenușiŭ deschis, orĭ chiar roșietic. El forméză maĭ tótă regiunea. Caracterul petrografic nu e omogen. In unele locurĭ el e dolomitic, ușor sfărimicios, în alte locurĭ — aprópe regulă — e compact și străbătut de vine subţirĭ de calcită. In legătură cu el staŭ numeróse brecci (Giuvala, Valea Preotuluĭ, Valea Cheiĭ, Piatra Cruciĭ, etc).

Caracteristic e presenţa în mijlocul meseĭ compacte de calcar, a unor conglomerate formate din resturĭ de *Diceras* orĭ *gasteropode* rotundite și cimentate prin calcar (Coculeţ, Dîmboviciióra). Asemenea conglomerate sunt dese-orĭ întîlnite în păturile de Stramberg.

Calcarul e fórte bogat în fosile. Greutatea cu care acestea pot fi scóse este causa necunósceriĭ lor.

Totușĭ cu prilejul deschideriĭ uneĭ nouĭ vărăriĭ, cât maĭ ales prin restabilirea șoseleĭ ce duce la peșteră, am putut strînge un numĕr însemnat de fosile, destul de bine păstrate ca să fie în parte determinabile.

Din calcarul de la Dîmbovicióra posed:

Diceras (?),	*Arca*,	*Rhynconella*,
Cerithium,	*Sytophagus*,	*Terebratula*,
Pylostoma,	*Pecten*,	*Echinidĭ*, *etc.*

Vararia din Coculeţ mi-a dat

Diceras, *Nerinea*, *Patella*.

La suprafaţa calcaruluĭ de lîngă vamă am găsit — fórte bine preparate de atmosferă —:

Nerinea,	*Lammelibranchiate*,
Nerita,	*Echinidi* (*Cidaris* probabil),
Corali.	

Alte localităţĭ de unde am putut să maĭ adun sunt: Délul Sasuluĭ (Sălătruc), Piatra Dragoslavelor, Vîrful Mateașuluĭ, etc.

Dintre Cephalopode am găsit numaĭ un *Belemnites* și câte-va urme de *Ammonites*.

O repede comparaţie a materialuluĭ adunat, cu cel din Stramberg, Nikolsburg, precum și presenţa adevĕratelor *Diceras* (Coculeţ) și a conglomeratelor maĭ sus pomenite, mĕ fac să cred că *în parte* măcar aceste calcarurĭ sunt corespundătóre păturilor de Stramberg.

Neocomul din acéstă localitate este de mult cunoscut. (cp. Gr. Stefănescu în Anuarul biurouluĭ geologic 1884). El e represintat prin marne, ce se rézimă pe calcar, cu care pare a fi în concordanţă (Valea Bizneĭ, Délul Sassuluĭ) și e restrîns la marginea sudică a platouluĭ calcaric. In Valea Cheiĭ și aprópe de obîrșia Dîmbovicióreĭ se întâlnesce pe mică întindere. Fosilele culese arată presenţa aprópe a tuturor zonelor de la Valangian și pînă în Barremian. Lista uneĭ părţĭ din fosilele găsite

anul trecut (1), s'a mărit prin adăugarea unuĭ numĕr din anul acesta Printre aceste am recunoscut.

Belemnites dilatattus Blaim.
Belemnites sp.
Nautilus plicatus Titt.
Crioceras dissimile d'orb.
Crioceras sp.
Fulchellia Didayi d'orb.
Acanthoceras cf. Albrechti-Austriae Hohen.
Hoplites din grupa *H. Treffryanus* Korsten
Hoplites » » *H. regalis* Bean (Pavlon).
Dinţĭ de *odontaspis*.

Crideĭ superióre aparţin cu siguranţă gresurile micacee, tarĭ din Podul Dîmboviţeĭ şi Rucăr. In un loc indicat de d-l Prof. Toula (2) (Podul Chei) aceste gresurĭ 'mĭ-aŭ dat o fórte interesantă serie de fosile caracteristice Cenomanuluĭ inferior. D-l dr. Fr. Kosmat, distinsul cunoscător al fauneĭ cretaciculuĭ superior, a avut bunătatea să cerceteze materialul ce-l posed uşurându-mĭ ast fel prin indicările ce mi le-a dat, determinarea prealabilă. In general d-sa a găsit o mare asemĕnare între fauna acésta şi cu cea din India (Ootatur group) asupra căreia a publicat câte-va lucrărĭ de valóre.

Sunt representate:

Stoliczkaia dispar d'orb.
Puzosia planulata Sow. (multe exemplare)
Pauzosia cfr. Austeni Sharpe
Scaphites Meriani Pictet.
Hamites armatus Sow.
Hamites (Anisoceras) sp.
Baculites Gandini Pictet.
Nautilus sp.

Interesant e presenţa unuĭ exemplar bine păstrat, care după caracterele exterióre (linia lobară ne putêndu-se observa) s'ar asemĕna cu *Lytoceras* (*Gandryceras*) *Saeya* Forbes, formă proprie numaĭ depositelor din Orient (India, Japonia). Deasupra acestor gresurĭ fosilifere urméză în basenul Rucăruluĭ marne nisipóse cu foĭ de mică, în care am găsit bucăţĭ de *amoniţĭ*, esclusînd ast-fel vrîsta lor terţiară.

Gresurile se sprijină pe o puternică serie de conglomerate şi gresurĭ conglomeratice ce aŭ o întindere orizontală fórte mare. Ele formézá pămêntul în împrejurimele Rucăruluĭ, să întâlnesc în Podul Dîmboviţeĭ, în Valea Cheiĭ, Valea Urdeĭ, etc. Fosile nu se găsesc, afară de câţĭ-va spinĭ

(1) Verhandlungen der geol. Reichanstalt 1897 No. 6 şi Buletinul societăţiĭ de sciinţe fisice din Bucurescĭ.

(2) Neues Iahrbuch der Mineralogie, Geologie und Paleont. 1897.

de *echinidi* din Valea luĭ Andrieș. Din contra păturile cele maĭ inferióre, în contact imediat cu șisturile cristaline, formate din conglomerate caracteristice, mi-aŭ dat o serie întrégă de Gasteropode și Brachiopode, a căror determinare va decide asupra vîrsteĭ păturilor, ce le sunt superpuse (1).

In marnele, considerate ca miocenice (?), așeḑate de o parte și alta a Possadeĭ, nu mi-a fost cu putință să găsesc nimic hotărîtor asupra vîrsteĭ lor probabile.

c). In privința *tectoniceĭ* nu pot spune de cât convingerea, ce mi-am făcut'o din observările de pe teren. Studiul eĭ amănunțit va urma lucrărilor de laborator. După tóte probabilitățile, regiunea cercetată nu este alt ceva de cât prelungirea Klippelor («Klippen») din Nordul și Nord-Estul Carpaților, îndreptățind ast-fel părerea d-luĭ prof. Uhlig, emisă asupra întindereĭ acestor fenomene (2).

Avêndu-se în vedere întinderea gresurilor luate ca cretacice superióre, brecciele numeróse, ce apar la marginea calcaruluĭ, precum și urmele de mișcărĭ verticale ce se observă în multe locurĭ (Valea Frunților, Délul Sassuluĭ), apoĭ faptul că fórte dese-orĭ să întîlnesc bucățĭ enorme de calcar (blocurĭ saŭ prelungirĭ din massa comună) înconjurate din tóte părțile de marne și gresurĭ ale crideĭ superióre, tóte aceste nu pot fi esplicate de cât, că pe timpul mareĭ transgresiunĭ cenomane, aceste locurĭ suferise deja schimbărĭ tectonice însemnate.

Mișcările postume (maĭ mult tangențiale) întîmplate în scórța pămîntuluĭ și carĭ aŭ dat caracteristica direcțiuneĭ catenelor de munțĭ actualĭ. a dat și acesteĭ regiunĭ o concordanță de direcțiune cu prelungirea eĭ în Transilvania. Precum în munțiĭ Perșanĭ, direcțiunea păturilor e NV-SW tot așa și aicĭ se păstréză aceĭașĭ direcțiune, ce se póte observa numaĭ acolo unde calcarul e stratificat.

ANUNCIURI

In numĕrul 3 al buletinuluĭ (anul al VI), pagina 294—295, s'a publicat, numele subscriitorilor pentru statuia luĭ Lavoisier, ce urméză a se ridica la Paris. Suma totală se ridică la 1759 leĭ și nu 1758 cum din eróre s'a pus acolo.

(1) Găsirea acestuĭ punct fosilifer (Valea luĭ Ecle) se datoresce conducătoruluĭ meŭ Ilie Grancea din Rucăr.

(2) V. Iahrbuch der k. k. geol, Reichsanstalt 1890 și Sitzungsberichte der K. Akademie der Wissenschaft în Wien 1897.